

valamint az Isten szerinti diakónusokkal.²¹⁴ 2. Engedelmeskedjete a püspöknek és egymásnak, ahogyan Jézus Krisztus alávetette magát testileg az Atyának, az apostolok pedig Krisztusnak és a Atyának és a Léleknek, hogy az egyesülés mind testi, mind lelki legyen.²¹⁵

XIV. Tudva azt, hogy Isten tölt el benneteket, röviden intettelek titeket. Imáitokban emlékezzetek meg rólam, hogy elnyerjem Istent, valamint a szíriai egyházzal, amelynek nevére méltó sem vagyok; szükségem van ugyanis Istenben egyesült imádságokra és szeretetetekre, hogy a szíriai egyház egyházatok felüdítésére méltasson.

XV. Szmirnából köszöntenek titeket az evezusiak, akik Isten dicsőségére itt vannak, ahonnan nektek is írok, amint ti is engem, mindannyian Polükarposszal, a szmirnaiak püspökével együtt, mindenben segítettek. Jézus Krisztus tiszteletében üdvözölnek titeket a többi egyházak is. Éljetek Isten egyetértésében, aki Jézus Krisztus, kétségtől mentes lélekkel.

Szent Ignác levele a trallésziakhoz

A Theophorosznak is nevezett Ignatiosz az Isten, Jézus Krisztus Atyja előtt kedves, szent egyháznak, mely Ázsia Trallész városában van, a kiválasztottnak és Istenhez méltónak, mely Jézus Krisztus szenvedésében testben és lélekben békét élvez, aki a benne való feltámadás által reménységünk; őt üdvözlöm teljességben és apostoli módon, és a lehető legtöbb kegyelmet kívánom neki.

I. 1. Úgy ismertelek meg titeket, mint akiknek gondolkodásmódja kétkedéstől mentes és feddhetetlen a kitartásban, nemcsak névleg, de természetetek alapján is, mint erre nekem püspökötök, Polübiosz rávilágított, aki Isten és Jézus Krisztus akaratában Szmirnába jött, s így együtt örült velem, Krisztus Jézusban megbilincselttel, ily módon egész sokaságokat szemlélhetem benne.²¹⁶ 2. Miután Isten szerinti jóakaratosokat az ő közvetítésével megkaptam, hálát adtam, mert úgy találtam, amint megtudtam, hogy Isten utánzóí vagytok.

II. 1. Minthogy a püspöknek úgy engedelmeskedtek, mint Jézus Krisztusnak, úgy tűnik nekem, nem emberi szempontok szerint éltek, hanem Jézus Krisztus szerint, aki meghalt értünk, hogy az ő halálában híve elkerüljétek a halált. 2. Szükséges tehát – így is cselekedtek –, hogy a püspök nélkül ne tegyetek semmit, de a presbitériumnak is engedelmeskedjete, mint Jézus Krisztus – a mi reményünk – apostolainak, életformánk legyen Jézus Krisztus.²¹⁷ 3. Jézus Krisztus titkai diakónusainak is mindenben tetszeni kell mindenkinek, hiszen nem az étel és ital szolgálai, hanem Isten egyházának sáfárai. Óvakodniok kell minden vétségétől, mint a tüztől.²¹⁸

III. 1. A diakónusokat hasonlóképpen mindenki úgy tisztelje, mint Jézus Krisztust, ahogyan a püspököt is, mert az Atya képmása, a presbitereket pedig Isten tanácsaként és az apostolok testületeként. Nélkülük nem lehet egyházzal beszélni. 2. Meg vagyok győződve róla, hogy ez így van nálatok. Szeretetelek példaképét fogadtam ugyanis, és velem van püspökötökben, akinek már magatartása is nagy tanúság, szelídsége pedig erő. Gondolom, még az istentelenek is tisztelik. 3. Keményebben is írhatnék erről, de, mivel szeretlek

²¹⁴ „hitben, szeretetben, a Fiúban és Atyában és Lélekben, a kezdetben és a végben” vö. Ef XIV,1.

²¹⁵ vö. Ef 5,21; 1Pét 5,5; 1 Kelemen-levél XXXVIII,1.

²¹⁶ Kérdéses, hogy a „természet” szónak itt gnosztikus jelentése van-e, és a kegyelem elveszítetlenségét fejezi-e ki, avagy a „khrészisz”, a merő névlegességgel szemben a ténylegességet jelöli. Ez utóbbi valószínű.

²¹⁷ „életformánk legyen Jézus Krisztus” szó szerint; „hogy benne járónak találtassatok”. „szeretetelek példaképét” – Ignác az „exemplum” latin kölcsönszót használja.

²¹⁸ Az utolsó mondat szövege romlott, csak hozzávetőlegesen fordítható. A keményebb hang oka az lehet, hogy valamilyen vándorapostol állhat szemben itt Ignáccal. A vándortanítók és vándorapostolok még mindig nagy tekintélynek örvendtek, ugyanakkor már nem mindig voltak az ortodoxia képviselői.

benneteket, kíméllek. Nem gondolok arra, hogy mivel bilincsből vagyok, apostolként parancsolgassak nektek.

IV. 1. Istenben sok gondolatom van, de mérséklek magamat, nehogy elveszek a dicsekvésben. Most ugyanis nekem is vigyázni kell, nehogy azokra hallgassak, akik felfuvalkodottá tesznek. Akik azonban beszélnek velem, azok ostoroznak.²¹⁹ 2. Valóban szeretnék szenvedni, de nem tudom, méltó vagyok-e rá. Sokak számára nem nyilvánvaló buzgalommal, de annál jobban dül bennem. Szükségem van a szelídségre, melyben megsemmisül e világ fejedelme.

V. 1. Nem tudnék tán égi dolgokról írni nektek? Félek azonban, hogy mivel kiskorúak vagytok, kárt tennék benneték. Bocsássátok is meg nekem ezt, hiszen ha nem tudnátok felfogni, megfojtana benneteket.²²⁰ 2. Nem azért van tudomásom az égi dolgokról, az angyalok rendjéről, a mennyei fejedelemségek felállításáról, a láthatókról és láthatatlanokról, mert meg vagyok bilincselve; ezért még nem vagyok tanítvány. Sok minden hiányzik még nekünk ahhoz, hogy Istent el ne veszítsük.

VI. 1. Kérlek hát titeket, nem is én, hanem Jézus Krisztus szeretete: csak keresztény táplálékkal éljétek, tartózkodjatok az idegen fűszertől, mely az eretnecség. 2. Akik saját magukkal keverik össze Jézus Krisztust, hogy így hitre méltóknak tűnjenek, olyanok, mint akik borral kevert halálos mérget kínálnak, melyet, ha valaki nem ismer, a gyönyörűséggel a halált veszti.²²¹

VII. 1. Őrizkedjétek az ilyenektől. Így is lesz nálatok, ha nem fuvalkodtok fel, ha elszakíthatatlanok lesztek az Isten Jézus Krisztustól és az apostolok rendelkezéseitől. 2. Aki áldozati oltár kerületén belül van, az tiszta, aki az oltár területén kívül van, nem tiszta; azaz, aki a presbiter, diakónus és a püspök tudta nélkül tesz bármit is, az nem tiszta lelkiismeretében.

VIII. 1. Nem mintha valami efféléről tudnék köztetek, csak óvjak benneteket, szeretteim, előre látva a Sátán incselkedéseit. Ti azonban a szelídlelkűségbe öltözve teremtsétek újjá magatokat a hitben, mely az Úr teste, és a szeretetben, mely Jézus Krisztus vére.²²² 2. Senkinek ne legyen semmi kifogása felebarátja ellen körötökben. Ne szolgáltatassatok alkalmat a pogányoknak, nehogy néhány esztelen miatt az Istenben levő többséget káromolják. Jaj annak, aki miatt hiábavalósággal vádolják nevemet egyesek (vö.: Iz 52,5).

IX. 1. Ha valaki Jézus Krisztust kihagyva tanítana benneteket, aki Dávid nemzetségéből való, aki Máriától valóságosan született, evett és ivott, akit valóban üldöztek Poncius Pilátus alatt, valóságosan megfeszítették és meghalt, miközben látták a mennyeiek, a földiek és földalattiak, dugjátok be a fületeket! 2. Jézus valóban feltámadt halottaiból, mert Atyja feltámasztotta őt, aki hasonlóképpen feltámaszt minket is, benne hívőket, így támaszt fel az Atya Krisztus Jézusban, aki nélkül nincs igazi életünk.²²³

X. Ha azonban néhányan, istentelenek, azaz hitetlenek, azt mondják, csak látszólag szenvedett, hát ők maguk a látszat, miért vagyok akkor én megbilincselve, miért is kérem, hogy vadállatokkal küzdhessek? Hiába halok meg akkor, meghazudtolom tehát az Urat.²²⁴

XI. 1. Óvakodjatok a rossz hajtásoktól, melyeknek gyümölcse halált hozó (vö.: Mt 15,13), ha azt valaki megízleli, tüstént belehal. Az ilyenek nem az Atya ültetvénye (vö.: 1Kor 9,27).

²¹⁹ Vö. 1Kor 10,12 kk.

²²⁰ Az előző fejezetben hangoztatott szerénység ellenére karizmatikus adományaira hivatkozik. Vö. 1Kor 3,1 kk.

²²¹ A szöveg romlott.

²²² A hitnek az Úr testével és a szeretetnek az ő vérével való azonosítása alapvető jelentőségű Ignác erénytanában. Az eukharishtiában azt az egyház-közösséget tartja szem előtt, amely az Úr teste és vére nélkül elképzelhetetlen.

²²³ IX,1-2. Hitvallási formula, vö. Róm 1,3; 2Tim 2,8; Jn 7,42; ApCsel 2,24; Róm 4,24; 1Kor 15,15; Gal 1,1; Kol 2,12; 1Pét 1,21; 1 Kelemen-levél XXIV,7.

²²⁴ Az érvelés lényege: csak annak van igazi élete, akinek hite van.

2. Ha azok lennének, akkor a kereszt ágai jelennének meg rajtuk, és romolhatatlan lenne gyümölcsük; a kereszt által hívogat minket szenvedésében, akik tagjai vagyunk. A fő nem lehet tagok nélkül, mert Isten megígérte az egyesülést, mely ő maga.²²⁵

XII. 1. Szmirnából köszöntelek benneteket, Isten jelen levő egyházaival együtt, melyek minden tekintetben, testben és lélekben egyaránt, felüdítettek. 2. Bilincseim kérlelnék titeket, melyeket Jézus Krisztusért hordok, miközben könyörgök, hogy Istent elnyerjem: maradjatok meg egyetértésekben és a kölcsönös imádságban. Illik ugyanis mindannyiotoknak, kiváltképpen a presbitereknek, hogy a püspököt az Atya és Jézus Krisztus, valamint az apostolok tiszteletére felüldítsék. 3. A szeretetben kérlek titeket, hallgassatok rám, nehogy írásom ellenetek szóló tanúsággá váljon! Érettem is imádkozzatok, aki Isten irgalmasságában rászorulok szeretetetekre, hogy az örökrészre méltó legyek, melynek elnyerése előttem áll, nehogy alkalmatlannak bizonyuljak!

XII. 1. Üdvözlök titeket az efezusiak és szmirnaiak szeretete. Imáitokban emlékeztetek meg a szíriai egyházzal, amelynek nevére is méltatlan vagyok, aki az ottaniak közül az utolsó vagyok. 2. Boldoguljatok Jézus Krisztusban, engedelmeskedve a püspöknek, mint a parancsnak, a presbitériumnak is ugyanúgy. Osztatlan szívvel, egy emberként szeressétek egymást is! 3. Lelkem nemcsak most áldozat értetek, de akkor is, amikor Istenhez jutok. Most még veszélyben vagyok. Hűséges azonban az Atya Jézus Krisztusban, hogy beteljesítse az én és a ti kéréseteket, akiben ti is feddhetetlennek bizonyuljatok.

Szent Ignác levele a rómaiakhoz

A Theophorosznak is nevezett Ignatiusz a szeretett egyháznak, mely a magasságbeli Atya és egy Fia Jézus Krisztus fenségében irgalmat talált, melyet az, aki minden létezőt akart, Jézus Krisztus Istenünk hite és szeretete szerint megvilágosított²²⁶, a rómaiak területén előljáró egyháznak, mely Istenhez méltó, dicséretes, boldogságra méltó, dicsőséges, a cél elnyerésére érdemes, méltó a szentségre és a szeretet vezetője, krisztusi törvényű, az Atya nevével ékes, melyet én is Jézus Krisztusnak, az Atya Fiának nevében köszöntök! Feddhetetlen öröm Jézus Krisztusban azoknak, akik az ő parancsaival egységben vannak, kegyelemmel telve, akik Istentől elszakíthatatlanok és minden idegen színezettől mentesek.

I. 1. Miután Istenhez imádkoztam, elnyertem Istenhez méltó színetek látását – mennyire kértem ennek elnyerését –, remélem, Jézus Krisztusban megbilincselve foglak üdvözölni benneteket, amennyiben az az elhatározása, hogy engem a vég elérésére méltat. 2. A kezdet jól rendezett, ha egyébként elnyerem a kegyelmet, hogy akadálytalanul kapjam meg örökrészemet. Félek, hogy szeretetetek netán igazságtalanságot követ el velem szemben. Nektek könnyű az, amit tenni akartok, nekem azonban nehéz elnyerni Istent, ha nem lesztek kíméletesek irántam.

II. 1. Nem akarom, hogy emberek tetszését keressétek, hanem tessetek Istennek, ahogyan tetszetek is neki. Sem nekem, sem nektek nem lesz többé ilyen alkalmas idő arra, hogy Isten legyen részem, ha hallgattok, akkor egy jobb műhöz adjátok hozzájárulástokat.²²⁷ Ha ugyanis hallgattok rólam, én Isten igéje leszek. Ha ellenben testem iránt viseltettek szeretettel, ismét emberi hanggá válok.²²⁸ 2. Számomra többről nem gondoskodhattok, minthogy

²²⁵ Vö. Levél a Szmirnaiakhoz I,2. A kereszt képe itt tűnik fel először az ókeresztény irodalomban.

²²⁶ A feliratban „Jézus Krisztus Istenünk hite és szeretete” érthető; 1. mint Jézus Krisztustól származó szeretet és hit; 2. Jézus Krisztusba vetett hit és iránta tanúsított szeretet.

²²⁷ Ignác a maga és a római keresztények közös alkotásának tartja életművét.

²²⁸ „csak (emberi) hanggá válik” – az ige (logosz) és a hang (phóné) ellentéte pogány szerzőknél is megtalálható (Plutarkhosz, De animae procr. 27; Corpus Hermeticum XII,12,13).